ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

«Εκσυγχρονισμός του πλαισίου των Υπηρεσιών Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επείγουσες ενεργειακές και πολεοδομικές ρυθμίσεις»

Μάρτιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 14 Φεβρουαρίου 2025 εστάλη στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) προς γνωμοδότηση από την Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τίτλο *«Εκσυγχρονισμός του πλαισίου των Υπηρεσιών Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επείγουσες ενεργειακές και πολεοδομικές ρυθμίσεις».*

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Μιχάλη Αλέπη, Χρήστο Ιωάννου, Φώτη Κολεβέντη, Ηλία Δόλγυρα, Ιωάννη Μουράτογλου** και **Κώστα Μπέση.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ιωάννης Μουράτογλου,** Μέλος της Ολομέλειας της Ο.Κ.Ε.

Στην Επιτροπή συμμετείχαν επίσης ως εμπειρογνώμονες ο κ. **Μιχάλης Μητσόπουλος** και η **κα Αργυρώ Κόκκορη.**

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **κα Μαρία Ιωαννίδου**, Επιστημονική Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε δύο (2) συνεδριάσεις, και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20 Μαρτίου 2025.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2026, διατύπωσε την υπ' αριθ. 341 Γνώμη της.

Α. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Το σχέδιο νόμου **«Εκσυγχρονισμός του πλαισίου των Υπηρεσιών Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επείγουσες ενεργειακές και πολεοδομικές ρυθμίσεις»** περιλαμβάνει 80 άρθρα, τα οποία κατανέμονται σε επτά (7) Μέρη (ΜΕΡΟΣ Α' έως Ζ').

Το Μέρος Α' **«Σκοπός - Αντικείμενο»** περιλαμβάνει τα άρθρα 1 και 2.

Το άρθρο 1 **«Σκοπός»** ορίζει ως σκοπό των διατάξεων του σχ/ν τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών στην Ελληνική Επικράτεια, τον εξορθολογισμό του διοικητικού και οικονομικού κόστους και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης επιχειρησιακής λειτουργίας των παρόχων υπηρεσιών, και την επίλυση επειγόντων ενεργειακών ζητημάτων.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 **«Αντικείμενο»** των προτεινόμενων διατάξεων αποτελούν: (α) η οικειοθελής αναδιοργάνωση των υφιστάμενων Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (αναφερόμενες ως ΔΕΥΑ ή επιχειρήσεις στο Σχέδιο Νόμου) και των δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων, καθώς και η επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου των Δ.Ε.Υ.Α., (β) η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Ανώνυμης Εταιρείας (αναφερόμενη ως ΕΥΔΑΠ ΑΕ στο Σχέδιο Νόμου) και της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης Ανώνυμης Εταιρείας (αναφερόμενη ως ΕΥΑΘ ΑΕ στο Σχέδιο Νόμου), (γ) η επίλυση ζητημάτων αρμοδιότητας της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, της ΕΥΑΘ ΑΕ, καθώς και του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου «Εταιρεία Παγίων ΕΥΔΑΠ», (δ) η ίδρυση της Εταιρείας Άρδευσης Βόλβης - Λαγκαδά Α.Ε., και (ε) η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας.

Το Μέρος Β' **«Υπηρεσίες Παροχών Υπηρεσιών Ύδρευσης, Αποχέτευσης και Διαχείρισης Δικτύων Ομβρίων Υδάτων»** περιλαμβάνει **τα άρθρα 3 έως 39** και τα οποία κατανέμονται σε έξι (6) κεφάλαια (ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α' έως ΣΤ').

Το Κεφάλαιο Α' του Μέρους Β' περιλαμβάνει τα **άρθρα 3 έως 5** και αφορά στη νομική μορφή των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και στις αρμοδιότητες των ΔΕΥΑ και των δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων.

Σχετικά με τη νομική φύση των ΔΕΥΑ, σύμφωνα με το **άρθρο 3**, οι ΔΕΥΑ, ανεξαρτήτως του τρόπου και του χρόνου σύστασής τους, διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά), τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, και τον Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87), περί της νέας αρχιτεκτονικής της αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και του Προγράμματος «Καλλικράτης».

Το **άρθρο 4** προσδιορίζει την καθ΄ ύλην αρμοδιότητα των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) στις περιοχές ευθύνης τους, η οποία αφορά κυρίως: α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων δήμων και την παραγωγή του προϊόντος «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία σχετικών έργων και δικτύων, δ) τη διαχείριση ομβρίων υδάτων. Επίσης προβλέπει τη δυνατότητα επέκτασης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων σε συναφείς δραστηριότητες με απόφαση των οικείων Διοικητικών Συμβουλίων (Δ.Σ.).

Το **άρθρο 5** προσδιορίζει τη διαδικασία οικειοθελούς συγχώνευσης των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ). Ειδικότερα, οι ΔΕΥΑ δύνανται να προβαίνουν σε οικειοθελείς συγχωνεύσεις μεταξύ τους, είτε με μια, είτε με περισσότερες. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ βαθμού δύνανται να προβαίνουν σε οικειοθελή μεταφορά των αρμοδιοτήτων των δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων σε ΔΕΥΑ, κατόπιν απόφασης των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων. Το εβδομήντα τοις εκατό (70%) της οφειλής εκάστης Δ.Ε.Υ.Α. του ν. 1069/1980 (Α' 191) προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας επιδοτείται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 47 του ν. 5167/2024 (Α' 207).

Οι ΔΕΥΑ, καθώς και οι ΟΤΑ Α' βαθμού, που αποφασίζουν τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων των οικείων υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων σε ΔΕΥΑ, συστήνουν νέες ΔΕΥΑ, στις οποίες μεταφέρεται το σύνολο των αρμοδιοτήτων των υφισταμένων ΔΕΥΑ του Ν. 1069/1980, καθώς και το σύνολο των αρμοδιοτήτων των οικείων δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων. Οι συγχωνεύσεις δύναται να διεξάγονται και μέσω απορρόφησης μιας ή περισσοτέρων ΔΕΥΑ από άλλη υφιστάμενη ΔΕΥΑ του ν. 1069/1980, ή μέσω μεταφοράς των αρμοδιοτήτων των οικείων δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων σε άλλη υφιστάμενη ΔΕΥΑ του ν. 1069/1980.

Ως έδρα της κάθε ΔΕΥΑ ορίζεται ο ΟΤΑ Α’ βαθμού που διαθέτει τον μεγαλύτερο πληθυσμό μεταξύ των ΟΤΑ Α’ βαθμού της γεωγραφικής αρμοδιότητας της ΔΕΥΑ. Με απόφαση του Δ.Σ. της ΔΕΥΑ, που λαμβάνεται με πλειοψηφία μεγαλύτερη του πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού αριθμού των μελών του Δ.Σ. και με πλειοψηφία ψήφων με συντελεστή βαρύτητας μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50%) των δικαιωμάτων ψήφου, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 7 του Σχεδίου Νόμου, δύναται να ορίζεται άλλος ΟΤΑ Α’ βαθμού ως έδρα της επιχείρησης.

Τα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων ΔΕΥΑ προσδιορίζονται σε Έκθεση Καταγραφής και Απογραφής Περιουσίας των ΔΕΥΑ, η οποία διενεργείται με μέριμνα του Δ.Σ. κάθε ΔΕΥΑ που συγχωνεύεται, και η οποία εγκρίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της νέας ΔΕΥΑ.

Αν η αρμοδιότητα παροχής των οικείων υπηρεσιών των ΟΤΑ Α’ βαθμού μεταφέρεται στις νέες ΔΕΥΑ, η κυριότητα των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οικείο ΟΤΑ Α’ βαθμού. Οι νέες ΔΕΥΑ του Σχεδίου Νόμου έχουν την κατοχή των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με την παροχή από αυτές των υπηρεσιών τους. Στην περιουσία του οικείου ΟΤΑ Α’ βαθμού ανήκουν τα υπό εκτέλεση και συμβασιοποιημένα έργα τα οποία ολοκληρώνονται σύμφωνα με την παρ. 5 του Άρθρου 5 του Σχεδίου Νόμου από τον οικείο ΟΤΑ Α’ βαθμού. Με απόφαση του κάθε Ο.Τ.Α. α’ βαθμού, η οποία λαμβάνεται πριν από την έναρξη λειτουργίας της Δ.Ε.Υ.Α της παρ. 2, καθορίζονται τα εκτελούμενα έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες των ΟΤΑ Α’ βαθμού που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, οι φορείς ή οι μονάδες υλοποίησης αυτών, καθώς και κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για την ομαλή εκτέλεση και ολοκλήρωσή τους.

Οι νέες ΔΕΥΑ αναλαμβάνουν τη συντήρηση, την επισκευή και την αντικατάσταση του δικτύου και των υπολοίπων υποδομών, στις περιοχές αρμοδιότητάς τους. Τα δίκτυα και οι υποδομές, που κατασκευάζονται ή αντικαθίστανται από τις προαναφερθείσες ΔΕΥΑ, περιέρχονται αυτοδικαίως στην κυριότητά τους.

Το Κεφάλαιο Β’ του Μέρους Β’ περιλαμβάνει τα **άρθρα 6 έως 10** και αφορά στα Όργανα Διοίκησης των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου, Σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου, Λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου, Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, κ.λπ.).

Το Κεφάλαιο Γ’ του Μέρους Β’ περιλαμβάνει τα **άρθρα 11 έως 16** και περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με τη Στελέχωση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Ορισμός και Αρμοδιότητες Γενικού Διευθυντή, Προσωπικό, Μεταφορά Προσωπικού, Απασχόληση Προσωπικού σε συνεχιζόμενα προγράμματα, Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας και Κανονισμός Εργασίας, κ.λπ.).

Το Κεφάλαιο Δ’ του Μέρους Β’ (**άρθρα 17 έως 19),** περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με την περιουσία τους πόρους και τα τέλη των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης.

Το **άρθρο 17** αφορά στην περιουσία των ΔΕΥΑ και το **άρθρο 18** απαριθμεί τους πόρους των ΔΕΥΑ. Ειδικότερα, προβλέπεται η επαναφορά του ειδικού τέλους έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και προσδιορίζεται ότι οι ΔΕΥΑ δεν δύνανται να εισπράττουν οποιοδήποτε ποσό ή χρηματοδότηση από το Κράτος ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, που υπερβαίνει ετησίως το πενήντα τοις εκατό (50%) των ιδίων εσόδων.

Το **άρθρο 19** αναφορικά με το επανερχόμενο ειδικό τέλος έργων ύδρευσης και αποχέτευσης προβλέπει ότι με απόφαση του οικείου Διοικητικού Συμβουλίου των Δ.Ε.Υ.Α., που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων, υπέρ των Δ.Ε.Υ.Α., δύναται να επιβάλλεται πρόσθετο ειδικό τέλος υπολογιζόμενο σε ποσοστό μέχρι ογδόντα τοις εκατό (80%), επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος, με σκοπό τη μελέτη, κατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης.

Στο Κεφάλαιο Ε’ του Μέρους Β’ (**άρθρα 20 έως 27**) ρυθμίζονται ζητήματα της Οικονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Τρόπος με τον οποίο θα διενεργείται η οικονομική διαχείριση και ο έλεγχος, Κανονισμοί λειτουργίας και διαχείρισης, Συμβολή του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, Εποπτεία, Είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών, κ.λπ.).

Το **άρθρο 24** προβλέπει ότι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις ΔΕΥΑ μετά την παρέλευση ενός έτους κατόπιν σχετικής εντολής του Γενικού Διευθυντή της, εισπράττονται κατά τη διαδικασία του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Το **άρθρο 25** προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση σωρευμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα, προϋπόθεση για την αξιολόγηση προτάσεων των ΔΕΥΑ καθώς και για την υλοποίηση προγραμμάτων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελεί η πληρωμή των τιμολογίων

ηλεκτρικής ενέργειας εντός το αργότερο τριών (3) μηνών από την λήξη τους, ενώ ο Γενικός Διευθυντής τους παύεται από τη θέση του σε περίπτωση που για τρία συνεχόμενα τρίμηνα διαπιστώνεται απόκλιση σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% είτε αναφορικά με την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφειλών της οικείας ΔΕΥΑ προς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας είτε αναφορικά με την καταβολή των οφειλών της οικείας ΔΕΥΑ προς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση.

Το **άρθρο 26** αφορά στη ρύθμιση οφειλών και το **άρθρο 27** ρυθμίζει τη διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης των ΔΕΥΑ.

Στο Κεφάλαιο ΣΤ' του Μέρους Β' (**άρθρα 28 έως 39**) προβλέπονται ειδικότερες διατάξεις για την παροχή Υπηρεσιών Ύδατος (Τέλος χρήση υπονόμου και ύδρευσης, Τιμολογιακή πολιτική, Ακατάσχετο υποδομών και αποχέτευσης, Κανονισμός λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, Εκτέλεση έργων, μελετών και προμηθειών, Απαλλοτριώσεις, Επιθεώρηση και βλάβες των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, κ.λπ.).

Το **άρθρο 28** ρυθμίζει θέματα της καταβολής του τέλους χρήσης υπονόμου και ύδρευσης, το **άρθρο 29** θέματα τιμολογιακής πολιτικής ενώ το **άρθρο 30** προβλέπει το ακατάσχετο των παγίων περιουσιακών στοιχείων, που χρησιμοποιούνται από φορείς για την παροχή των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων.

Με το **άρθρο 36** τροποποιείται ο Ν. 5037/2023, δηλαδή το θεσμικό πλαίσιο της ΡΑΑΕΥ και προβλέπονται 4 τύποι διαχειριστικής επάρκειας που αφορούν: (α) την οικονομική βιωσιμότητα, την καθημερινή διαχείριση του δικτύου, την υλοποίηση έργων συντήρησης των υποδομών και επιδιόρθωσης βλαβών με ίδιους πόρους, (β) την είσπραξη των τρεχουσών και ληξιπρόθεσμων οφειλών, (γ) τη μελέτη και κατασκευή των συγχρηματοδούμενων υποδομών της περιοχής αρμοδιότητας του παρόχου υπηρεσιών ύδατος και (δ) την παροχή υπηρεσιών για την ύδρευση, αποχέτευση και τη διαχείριση ομβρίων υδάτων, άλλων παρόχων υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανομένης της μελέτης και κατασκευής των απαιτούμενων υποδομών. Στη σχετική απόφαση πιστοποίησης τύπου δ της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., ανάλογα με το αίτημα του παρόχου, καθορίζεται αν ο πιστοποιούμενος πάροχος είναι υποχρεωμένος να αποδεχθεί το αίτημα συνδρομής άλλου παρόχου ή δύναται να απορρίψει το σχετικό αίτημα.

Επίσης, μέχρι την 30η Ιουνίου 2025, κατόπιν γνώμης της ΚΕΔΕ και εισήγησης της ΡΑΑΕΥ, εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και

Εσωτερικών, στην οποία καθορίζονται τα κριτήρια υπολογισμού της εισπραξιμότητας, ανάλογα με τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της κάθε ΔΕΥΑ, καθώς και οι στόχοι εισπραξιμότητας που πρέπει να επιτυγχάνει κάθε ΔΕΥΑ.

Το Μέρος Γ' **«Συμπληρωματικές Ρυθμίσεις για τις ΔΕΥΑ, τις Εταιρίες Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας και Θεσσαλονίκης, τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) και την Εταιρεία Παγίων ΕΥΔΑΠ»** περιλαμβάνει **τα άρθρα 40 έως 57** και τα οποία κατανέμονται σε τρία (3) κεφάλαια (ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α' έως Γ').

Το Κεφάλαιο Α' του Μέρους Γ' περιλαμβάνει τα **άρθρα 40 έως 46** και αφορά στη διεύρυνση της γεωγραφικής αρμοδιότητας για την ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ.

Ειδικότερα, το **άρθρο 40** προβλέπει την επέκταση της χωρικής αρμοδιότητας στο σύνολο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού της Περιφέρειας Αττικής, με την επιφύλαξη της παρ. 6, συμπεριλαμβανομένων των Δήμων Αίγινας και Αγκιστρίου. Η Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε. αναλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και άρδευσης στην περιοχή αρμοδιότητάς της, με την επιφύλαξη των υπηρεσιών άρδευσης που παρέχονται από τους Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (Ο.Ε.Β.) του ν.δ. 3881/1958 (Α΄ 181), οι οποίες εξακολουθούν να παρέχονται από τους Ο.Ε.Β., τις Προσωρινές Διοικούσες Επιτροπές και τις Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης που συστήθηκαν με το ν.δ. 3881/1958 και από τις υπηρεσίες των Περιφερειών, βάσει του άρθρου 46 του ν. 4456/2017 (Α΄ 24). Επίσης, η Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε. αναλαμβάνει τη συντήρηση και την επισκευή του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης και την αρμοδιότητα αρμοδιότητα διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων, στις περιοχές όπου επεκτείνεται γεωγραφικά η αρμοδιότητα της με σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας που συνάπτει με το ελληνικό Δημόσιο, αλλά εξαιρείται ο καθαρισμός των φρεατίων ομβρίων υδάτων που παραμένει ή περιέρχεται στην αρμοδιότητα των οικείων Δήμων.

Αντίστοιχες είναι και οι προβλέψεις του **άρθρου 41** για την επέκταση της γεωγραφικής αρμοδιότητας της ΕΥΑΘ. Η ΕΥΑΘ ΑΕ απορροφά αυτοδικαίως όλες τις ΔΕΥΑ της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης και επεκτείνεται υποχρεωτικά στο σύνολο των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης εκτός αν αποφασισθεί η σύσταση Διαδημοτικής ΔΕΥΑ.

Το **άρθρο 42** προβλέπει την οικειοθελή μεταφορά των αρμοδιοτήτων ύδρευσης και αποχέτευσης των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και των Δήμων στις Εταιρείες Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας και Θεσσαλονίκης.

Τα **άρθρα 43 και 44** προβλέπουν ότι η περιουσία των ΔΕΥΑ και των δημοτικών υπηρεσιών ύδρευσης περιέρχεται κατά κυριότητα στους Δήμους, ενώ η κατοχή και η δυνατότητα χρήσης των παγίων μένουν στην ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ. Εάν οι συγχωνεύσεις η μεταφορά της αρμοδιότητας λάβουν χώρα εντός του έτους 2025, επιδοτείται το εβδομήντα τοις εκατό (70%) της οφειλής εκάστης Δ.Ε.Υ.Α. του ν. 1069/1980 (Α' 191) προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 47 του ν. 5167/2024 (Α' 207).

Το Κεφάλαιο Β' του Μέρους Γ' περιλαμβάνει τα **άρθρα 47 έως 54** και αφορά σε ρυθμίσεις για την ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ (δικαστική επίλυση διαφορών σε συμβάσεις, δαπάνες κατασκευής αγωγών αποχέτευσης και διακλάδωσης αποχέτευσης και θέματα διοίκησης και προσωπικού).

Το Κεφάλαιο Γ' του Μέρους Γ' περιλαμβάνει τα **άρθρα 55 έως 57** και ρυθμίζει θέματα της ΕΥΔΑΠ Παγίων.

Το Μέρος Δ' **«Αρμοδιότητα Διαχείρισης Δικτύων Άρδευσης στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης και στη Θεσσαλία»** του σχ/ν περιλαμβάνει τα **άρθρα 58 έως 66** και προβλέπει διατάξεις σχετικές με την αρμοδιότητα διαχείρισης των δικτύων άρδευσης στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης και στη Θεσσαλία (Ίδρυση της «Εταιρείας Άρδευσης Βόλβης - Λαγκαδά Α.Ε.», Διοίκηση - Εκπροσώπηση της «Εταιρείας Άρδευσης Βόλβης - Λαγκαδά Α.Ε.», Έσοδα της «Εταιρείας Άρδευσης Βόλβης - Λαγκαδά Α.Ε.», Έννομες σχέσεις και περιουσία της «Εταιρείας Άρδευσης Βόλβης - Λαγκαδά Α.Ε.», Διεύρυνση αρμοδιοτήτων Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας, κ.λπ.).

Το Μέρος Ε' του σχ/ν (**άρθρα 67 έως 69**) περιλαμβάνει τις τελικές διατάξεις.

Τέλος το Μέρος ΣΤ' του σχ/ν (**άρθρα 70 έως 79**) περιλαμβάνει επείγουσες ενεργειακές και πολεοδομικές ρυθμίσεις και το Μέρος Ζ' (**άρθρο 80**) ορίζει την έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα σε επιμέρους διατάξεις του.

Β. ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΚΕ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Το παρόν σχ/ν αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό του πλαισίου των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης. Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, όπως έχει αναρτηθεί στο www.opengov.gr, *«η βιωσιμότητα των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης δικτύων ομβρίων υδάτων απαιτεί οργανωτική αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και στις απαιτήσεις της νέας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης».*

Προτού προχωρήσει στη γενική αξιολόγηση του υπό συζήτηση σχ/ν, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να υπενθυμίσει τις βασικές της θέσεις ως προς τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, όπως έχουν εκφρασθεί σε προηγούμενες Γνώμες της[1].

Ειδικότερα, πρέπει να επισημανθεί ότι η αξιοποίηση και διαχείριση των υδατικών πόρων αποτελούν μια από τις σημαντικότερες παγκόσμιες προκλήσεις του σημερινού κόσμου. Το νερό αποτελεί τον πιο σημαντικό πόρο για τον άνθρωπο, καθώς τα οικοσυστήματα γλυκού νερού παρέχουν μια σειρά από πολύ σημαντικές από οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής άποψης υπηρεσίες στις ανθρώπινες κοινωνίες, τις λεγόμενες υπηρεσίες οικοσυστήματος. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν τον έλεγχο ή/και τον μετριασμό των πλημμυρικών φαινομένων, υπηρεσίες μεταφοράς, υπηρεσίες αναψυχής, υπηρεσίες καθαρισμού των ανθρώπινων και βιομηχανικών αποβλήτων, υπηρεσίες ενδιαιτήματος για τα φυτά και τα ζώα, παραγωγή ψαριών καθώς και παραγωγή άλλων τροφίμων και εμπορεύσιμων αγαθών[2].

Για την ολοκληρωμένη αξιοποίηση και διαχείριση των υδατικών πόρων κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολιστικής πολιτικής για το νερό, η οποία να λαμβάνει υπόψη της το σύνολο των διαστάσεων, περιβαλλοντικών, οικονομικών, κοινωνικών, τεχνικών και πολιτικών των υδατικών πόρων. Σύμφωνα με προηγούμενη γνώμη της ΟΚΕ (ΟΚΕ 2009) *«κρίνεται απαραίτητη η ένταξη της διαχείρισης και αξιοποίησης των υδατικών πόρων στην περιβαλλοντική πολιτική, καθώς και η κατάργηση της κλαδικής και αποσπασματικής διαχείρισης του νερού και των υδατικών πόρων. Προϋποθέτει επίσης την πολυκλαδική και διεπιστημονική θεώρηση του νερού και την ενιαία αντιμετώπιση τόσο των ποσοτικών*

[1] βλ. Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 333 της ΟΚΕ με θέμα «"Βιώσιμη Διαχείριση Υδατικών Πόρων σε Συνθήκες Κλιματικής Κρίσης"», (Νοέμβριος 2023) και Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 213 της ΟΚΕ με θέμα «Υδατικοί Πόροι», (Ιανουάριος 2009).

[2] Flint, R.W., 2004. The sustainable development of water resources. Water resources update, 127, pp.48-59.

όσο και των ποιοτικών παραμέτρων του, όπως άλλωστε επιτάσσει και η Οδηγία Πλαίσιο για τα ύδατα (Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ)».

Συνοπτικά, η ολοκληρωμένη αξιοποίηση και διαχείριση των υδατικών πόρων περιλαμβάνει ένα σύνολο επιστημονικών, τεχνικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και περιβαλλοντικών προσεγγίσεων. Επιπλέον, η βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων συνεπάγεται ότι η χρήση των υδατικών πόρων πρέπει να γίνεται με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο, ώστε να καθίσταται δυνατή η διατήρηση τους για τις μελλοντικές γενιές.

Τα κύρια προβλήματα που δυσχεραίνουν τη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων στην Ελλάδα σήμερα είναι:

i. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και η πολυδιάσπαση των αρμοδιοτήτων σε πολλούς διαφορετικούς φορείς που σχετίζονται με το νερό, π.χ., παραγωγή ενέργειας, άρδευση, ύδρευση κ.λπ. Ακόμα και αν όλοι οι φορείς που δραστηριοποιούνται σε κάθε έναν από τους επί μέρους τομείς του νερού (υδατικοί πόροι, έργα, χρήσεις νερού) λάμβαναν σειρά μέτρων προς την κατεύθυνση της ορθής εκτίμησης, του αξιόπιστου σχεδιασμού, της βιώσιμης και ορθολογικής διαχείρισης κλπ. και αν ιδανικά όλα αυτά τα μέτρα μπορούσαν να υλοποιηθούν από τους αρμόδιους για κάθε τομέα φορείς (π.χ., για την αστική χρήση της Αθήνας από την ΕΥΔΑΠ, για την αγροτική χρήση από το ΥΠΑΑΤ κ.λπ.) τα αποτελέσματα θα ήταν πενιχρά σε σχέση με το κόστος υλοποίησης τους. Και αυτό γιατί η εγκατεστημένη πολυαρχία στο τομέα αυτό δεν επιτρέπει μια συνολική θεώρηση στο τομέα του νερού, η οποία είναι απαραίτητη για να συνδεθούν οι υδατικοί πόροι με τα έργα αξιοποίησης και με τις χρήσεις τους, χωρίς αντικρουόμενες επιμέρους αποφάσεις και ενέργειες.

ii. Η άνιση, περιοχική ανάπτυξη και ζήτηση νερού συγκριτικά με την χωρική κατανομή των υδατικών πόρων. Οι μεγαλύτεροι χρήστες νερού βρίσκονται στο ανατολικό και νοτιοανατολικό κομμάτι της χώρας που όμως υστερεί σε υδατικό δυναμικό. Επιπλέον, το πρόβλημα αυξάνεται λόγω των αλλαγών στο κλίμα και της μεγάλης αστικοποίησης χωρίς σχέδιο.

iii. Η ανορθολογική κατανομή των υδατικών πόρων, για την κάλυψη της ζήτησης, ανάμεσα στις διάφορες χρήσεις. Ο γεωργικός τομέας αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή νερού στη χώρα (86 % της συνολικής ζήτησης) με αποτέλεσμα να περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό η διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων. Ακόμη, η αποδοτικότητα του αρδευτικού νερού είναι μικρή λόγω απώλειών στα δίκτυα και λόγω εφαρμογής ακατάλληλων τρόπων άρδευσης (π.χ., “κανονάκια” κ.λπ.).

iv. Τα ελλιπή δίκτυα υδρολογικών μετρήσεων πεδίου (ποσότητα και ποιότητα) τόσο για τα επιφανειακά όσο και για τα υπόγεια ύδατα και η αντίστοιχη έλλειψη επαρκών στοιχείων πεδίου για αξιόπιστες μελέτες.

v. Η έλλειψη ενός εθνικού δικτύου μετρήσεων και παρακολούθησης της ποσότητας και της ποιότητας των υδατικών πόρων (επιφανειακών και υπόγειων υδάτων).

vi. Η ανεξέλεγκτη και πολύ συχνά "παράνομη" υπερεκμετάλλευση των υπογείων υδάτων με αποτέλεσμα την ταπείνωση του υπόγειου υδροφορέα και την υφαλμύριση των παράκτιων υδατικών πόρων.

vii. Ο ανεπαρκής και συχνά λανθασμένος σχεδιασμός των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας. Το σύστημα «μελέτη-κατασκευή» με το οποίο δημοπρατούνται τα έργα είναι εντελώς λανθασμένο και οδηγεί πολύ συχνά σε ακατάλληλα έργα που επιδεινώνουν τις πλημμύρες και τις καταστροφές που προκύπτουν.

viii. Η έλλειψη ενός επιχειρησιακού συστήματος έγκαιρης πρόγνωσης και προειδοποίησης πλημμυρών, ιδιαίτερα στα πλημμυροπαθή αστικά κέντρα.

ix. Η παράνομη δόμηση στις κοίτες και στις όχθες ποταμών και ρεμάτων με σοβαρές επιπτώσεις στις προκαλούμενες καταστροφές από πλημμύρες.

Βάσει των ανωτέρω, η ΟΚΕ έχει προτείνει τα ακόλουθα στοχευμένα μέτρα:

i. Σχεδιασμός και εφαρμογή μιας **ολιστικής πολιτικής για τα ύδατα** η οποία εκτός από οικονομικά και τεχνικά ζητήματα θα λαμβάνει υπόψη και περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και κοινωνικά θέματα.

ii. Δημιουργία ενός κεντρικού φορέα για την Διαχείριση των Υδατικών πόρων. Ο φορέας αυτός θα πρέπει να καλύπτει όλες τις πτυχές των υδατικών πόρων, ποσότητα και ποιότητα, καθώς και όλους τους τομείς των υδάτων (αγροτικό νερό, αστικό νερό, κ.λπ.). Είναι απαραίτητο ο φορέας να έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει αποφάσεις και να χαράζει την πλέον συμφέρουσα στρατηγική για τους υδατικούς πόρους της χώρας. Τέλος, ο προτεινόμενος φορέας κρίνεται απαραίτητο να λειτουργεί αποκεντρωμένα σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος και να υπάρχει συνεργασία με κεντρική καθοδήγηση κάτω από ένα Εθνικό Σχέδιο βιώσιμης διαχείρισης υδατικών πόρων, κατά τα πρότυπα άλλων προηγμένων Ευρωπαϊκών κρατών.

iii. Ίδρυση ενός Ελληνικού Ινστιτούτο Υδατικών Πόρων, υπό την επίβλεψη του Φορέα, ο οποίος σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της χώρα

και άλλα Υπουργεία, Φορείς και Οργανισμούς θα έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιεί αξιόπιστες εθνικές μελέτες σχετικές με τους Υδατικούς Πόρους (π.χ., Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ και των θυγατρικών της Οδηγιών).

iv. Δημιουργία ενός Εθνικού δικτύου μετρήσεων και παρακολούθησης, ποσοτικά και ποιοτικά των υδατικών πόρων. Το δίκτυο αυτό θα διενεργεί υδρομετεωρολογικές, υδρομετρικές και ποιοτικές μετρήσεις. Προτείνεται στο δίκτυο αυτό να συμπεριληφθούν (αφού αξιολογηθούν) τα ανεξάρτητα δίκτυα που λειτουργούν αυτή τη στιγμή στη χώρα και τα δεδομένα να είναι ελεύθερα κατά τα πρότυπα άλλων χωρών.

v. Τήρηση των νόμων για την υδρομάστευση των υπογείων υδάτων (γεωτρήσεις, κ.λπ.) και για την υπερ-εκμετάλλευση και ρύπανση και υφαλμύρανση των υπογείων υδροφορέων

vi. Εξορθολογισμός των χρήσεων νερού, ιδιαίτερα για την αγροτική χρήση, με σημαντική μείωση της συμμετοχής της στη ζήτηση νερού σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

vii. Σημαντική βελτίωση της αποδοτικότητας του αρδευτικού νερού, η οποία θα επιτευχθεί με ανανέωση/αναβάθμιση και συντήρηση των αρδευτικών δικτύων αλλά και αντικατάστασή τους με συστήματα σύγχρονων τεχνολογιών (smart agriculture). Επισημαίνεται ότι υπάρχουν αναλυτικές και σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής προτάσεις για την διαχείριση του αρδευτικού νερού στον τελικό χρήστη, που είναι δυνατόν να αποτελέσουν την βάση για μια ολοκληρωμένη λύση με άμεση εφαρμογή (π.χ. διερεύνηση εφαρμογής ενιαίου μοντέλου διαχείρισης του αρδευτικού νερού στην Ελληνική Γεωργία, ΙΝΑΣΟ 2009).

viii. Μείωση της ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και θέσπιση αυστηρών περιορισμών για την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και άλλων ρυπογόνων ουσιών.

ix. Μη ιδιωτικοποίηση της κεντρικής διαχείρισης του νερού καθώς το νερό αποτελεί κοινωνικό αγαθό και η πρόσβαση σε αυτό θεωρείται θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Εξάλλου σύμφωνα και με την σχετική απόφαση του ΣτΕ το νερό είναι Δημόσιο Αγαθό και δεν πρέπει να ιδιωτικοποιηθεί. Επιπλέον, η διεθνής εμπειρία έχει αναδείξει σοβαρά προβλήματα που συνδέονται με την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών ύδατος.

x. Η ανάπτυξη μιας σύγχρονης αγροτικής πολιτικής σύμφωνα και με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Common Agricultural Policy-CAP) και τις αρχές της βιωσιμότητας και της κυκλικής οικονομίας, η οποία θα σχεδιάζει τις καλλιέργειες ανάλογα με τα υδατικά διαθέσιμα της κάθε περιοχής.

xi. Χαρτογράφηση των χρήσεων γης και επικαιροποίηση με τις αλλαγές τους, καθώς και χαρτογράφηση των απειλούμενων με ερημοποίηση περιοχών και σχέδιο αναβάθμισής τους,

xii. Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων με συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για κίνδυνο πυρκαγιάς,

xiii. Δημιουργία ενός ολοκληρωμένου επιχειρησιακού συστήματος έγκαιρης πρόγνωσης και προειδοποίησης των πλημμυρών, ιδιαίτερα σε πλημμυροπαθή αστικά κέντρα.

xiv. Δημιουργία ενός ολοκληρωμένου επιχειρησιακού συστήματος πρόγνωσης και παρακολούθησης της ξηρασίας.

xv. Θεώρηση των υδατικών πόρων ως «οικονομικού και κοινωνικού» αγαθού και η ανάκτηση του συνολικού κόστους του (cost recovery) για όλες τις χρήσεις.

xvi. Ενημέρωση και καθοδήγηση των πολιτών για τα θέματα των υδατικών πόρων (πλημμύρες, ξηρασία, οικονομικά του νερού, κ.λπ.) και τη βιώσιμη διαχείριση αυτών κάτω από συνθήκες κλιματικής κρίσης.

xvii. Βελτίωση ελλειμματικών υποδομών και εκσυγχρονισμός διαχείρισης ορεινών υδατικών πόρων.

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

1. Ως πρώτη γενική παρατήρηση, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τη συγχώνευση των ΔΕΥΑ παρεμβαίνουν στο διοικητικό σύστημα των Δήμων ως προς την άσκηση της αρμοδιότητας ύδρευσης και αποχέτευσης. Επομένως, οι όποιες ρυθμίσεις θα έπρεπε να προκύψουν μετά από συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), ως αρμόδιου για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής ύδρευσης και αποχέτευσης και του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), το οποίο έχει τη γνώση και μακρόχρονη σχετική εμπειρία, και είναι ο αρμόδιος φορέας της Κεντρικής Διοίκησης για τη νομοθέτηση των όρων συγκρότησης και λειτουργίας του εν λόγω διοικητικού συστήματος (συγκρότηση, στελέχωση, οργάνωση, εποπτεία). Ανησυχία εγείρει το γεγονός ότι δεν φαίνεται το προτεινόμενο σχ/ν να έχει προκύψει μετά από συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, καθώς παράλληλα με την υπό συζήτηση νομοθετική πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ, στο προσχέδιο του νέου Κώδικα Δήμων και Περιφερειών, που διακινείται από το ΥΠΕΣ, περιλαμβάνεται ένα χωριστό Κεφάλαιο με 23 άρθρα το οποίο κωδικοποιεί τις ισχύουσες για τις ΔΕΥΑ διατάξεις.
2. Η επιχειρούμενη οριζόντια νομοθετική ρύθμιση για την οικειοθελή συγχώνευση των ΔΕΥΑ στηρίζεται στο επιχείρημα της ανάγκης επίτευξης «οικονομιών κλίμακας», παρότι για την άσκηση της αρμοδιότητας ύδρευσης και αποχέτευσης υπάρχει κάθε φορά ένα «βέλτιστο» διοικητικό μέγεθος, το οποίο είναι συνάρτηση των ανθρωπογεωγραφικών δεδομένων της εξυπηρετούμενης περιοχής και των οικονομικοτεχνικών χαρακτηριστικών των πηγών ύδρευσης, του δικτύου διανομής και της διάθεσης των λυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ θεωρεί ότι για την επιτυχή αναδιοργάνωση των υφιστάμενων ΔΕΥΑ θα έπρεπε να προηγηθεί η σύνταξη ενός Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου (με τη συνεργασία του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών), προκειμένου να προταθεί ένα «βέλτιστο» διοικητικό σχήμα των παρόχων υπηρεσιών ύδατος σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα, με προγραμματισμό των αναγκαίων επενδύσεων βελτίωσης/συμπλήρωσης των τεχνικών υποδομών και της μείωση του ενεργειακού κόστους, αλλά και ταυτόχρονη διασφάλιση των όρων της αποτελεσματικής λειτουργίας των παρόχων (ανθρώπινο δυναμικό, τεχνογνωσία, ψηφιοποίηση).

3. Εισάγονται διατάξεις για την επιδότηση του υφιστάμενου χρέους των ΔΕΥΑ προς τους ενεργειακούς παρόχους, παρουσιαζόμενες ως «κίνητρο», όταν επί της ουσίας διατυπώνονται με τρόπο που αποσκοπεί στο να επιτευχθεί ένας «εξαναγκασμός» και μόνο των ΔΕΥΑ σε συγχωνεύσεις. Πιο συγκεκριμένα, το Σχέδιο Νόμου επιδοτεί το υφιστάμενο χρέος των ΔΕΥΑ προς τους ενεργειακούς παρόχους με τρόπο άδικο, αφού επιδοτεί κατά 70% της συνολικής οφειλής μόνο όσων Δ.Ε.Υ.Α. συγχωνεύονται ή επεκτείνουν την περιοχή αρμοδιότητάς τους σε Δήμο, παραπέμποντας στο άρθρο 47 του Ν. 5167/2024 (σύμφωνα με το οποίο επιδοτείται κατά 30% η συνολική οφειλή των ΔΕΥΑ που δεν συγχωνεύονται και μάλιστα με αυστηρές προϋποθέσεις, δηλαδή αν στις 15/1/2026 έχουν διαχειριστική επάρκεια, προϋποθέσεις που δεν ισχύουν για τις ΔΕΥΑ που θα συγχωνευθούν).
4. Προκειμένου να επιλυθούν τα ουσιαστικά προβλήματα των ΔΕΥΑ που είναι η σοβαρή υποστελέχωσή τους, η διαχείριση του ενεργειακού κόστους τους και η ενεργειακή αυτάρκειά τους, δεν αρκούν ρυθμίσεις περισσότερο διαχειριστικού χαρακτήρα, αλλά απαιτείται η σύνταξη ενός ολοκληρωμένου και σύγχρονου θεσμικού πλαισίου με βάση το οποίο οι ΔΕΥΑ θα μπορέσουν να μεταβούν επιτυχώς στην νέα εποχή της «πράσινης» οικονομίας, της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και των σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων.
5. Επισημαίνεται ότι το υπό συζήτηση σχ/ν δίνει αποκλειστική προτεραιότητα στο αστικό νερό που αποτελεί το 12% της συνολικής κατανάλωσης του νερού στη Χώρα μας και αγνοεί παντελώς το αρδευτικό νερό, η χρήση του οποίου (περίπου 85%) δημιουργεί κατά κύριο λόγο την εξάντληση του συγκεκριμένου πολύτιμου φυσικού πόρου.
6. Στην ίδια λογική δεν προκύπτει καμία ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας που, ως γνωστόν, οξύνεται λόγω της κλιματικής κρίσης. Το δε συγκεκριμένο πρόβλημα αντιμετωπίζεται στο σχ/ν με την ανάθεση έργων δημόσιου χαρακτήρα αποκλειστικά στην ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ, αποκλείοντας τις ΔΕΥΑ. Περαιτέρω, το Σχέδιο Νόμου περιέχει ευνοϊκές ρυθμίσεις για την ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ (συγκριτικά με τις ΔΕΥΑ, τις οποίες και σκοπείται ο εκσυγχρονισμός τους) στις περιπτώσεις που συνάπτουν τις προαναφερθείσες συμβάσεις, όπως π.χ. ότι τα έργα αυτά θα χαρακτηρίζονται ως Στρατηγικές Επενδύσεις, θα υπάρχει δυνατότητα πρόσληψης ειδικού εμπειρογνώμονα, κ.λπ.

7. Δεν λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση του ενεργειακού κόστους των ΔΕΥΑ και την προώθηση της ενεργειακής τους αυτάρκειας. Το Πρόγραμμα «Απόλλων» θα καθυστερήσει να αποφέρει μείωση του ενεργειακού κόστους των ΔΕΥΑ, ενώ η τιμή της ενέργειας είναι σήμερα υψηλή και οι ΔΕΥΑ εξακολουθούν να τιμολογούνται από τους ενεργειακούς παρόχους με τιμολόγιο ανάλογο με το οικιακό.
8. Προτείνεται η κατάργηση της προβλεπόμενης επαναφοράς του ειδικού τέλους έργων ύδρευσης και αποχέτευσης (Άρθρο 19). Η προβλεπόμενη επιβολή έως 80% στην αξία του καταναλισκόμενου νερού με σκοπό την μελέτη, κατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, παρότι αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια της ΔΕΥΑ, σε συνδυασμό με τον προβλεπόμενο στην παρ. 6 του Άρθρου 18 του σχ/ν περιορισμό των επιχορηγήσεων από το Κράτος ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του ΠΔΕ ενδέχεται να οδηγήσει πολλές ΔΕΥΑ στην επιβολή του και στην συνακόλουθη αύξηση της τιμής του νερού.
9. Η προτεινόμενη διάταξη προξενεί σοβαρές ανησυχίες τόσο ως προς τη δικαιολογητική της βάση και την προσφορότητά της να εξυπηρετήσει τον επιδιωκόμενο σκοπό, όσο και ως προς τη σημαντική επιβάρυνση που συνεπάγεται στους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, η επιβολή ενός τόσο υψηλού πρόσθετου τέλους σε ένα ήδη βεβαρυμμένο επιχειρηματικό περιβάλλον (βλ. ενεργειακό κόστος, πληθωριστικές πιέσεις), χωρίς σαφείς εγγυήσεις για τα έργα και χωρίς αναλυτική τεκμηρίωση των δαπανών που προορίζεται να καλύψει, υπονομεύει την οικονομική σταθερότητα, αλλά και την ίδια τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ποιο ακριβώς χρηματοδοτικό κενό καλύπτει το τέλος, ιδίως όταν τα έργα ύδρευσης χρηματοδοτούνται ήδη από υφιστάμενα προγράμματα, όπως το ΑΠΔΕ. Επιπλέον, δεν ορίζεται το χρονικό διάστημα της κατανάλωσης επί της αξίας της οποίας θα υπολογιστεί το τέλος, γεγονός που εντείνει έτι περαιτέρω την αβεβαιότητα.
10. Η πρόβλεψη είσπραξης του τέλους πριν από την έγκριση, κατασκευή και πλήρη λειτουργία των έργων για τα οποία προορίζεται ισοδυναμεί με καθεστώς «προείσπραξης». Προκύπτει, συνεπώς, το ενδεχόμενο η επιβολή του τέλους να λειτουργήσει ως μια «μόνιμη» επιβάρυνση, με αβέβαια αποτελέσματα, ανεξάρτητα από το αν πραγματοποιούνται τα προβλεπόμενα έργα, ενώ τα εισπραττόμενα ποσά θα παραμένουν ως έσοδα των ΔΕΥΑ, χωρίς να λαμβάνεται ειδικότερη πρόνοια για τη χρηστή διαχείριση και την ανταποδοτικότητα προς τους χρήστες και τις

επιχειρήσεις. Επιπλέον, για μία τόσο σημαντική επιβάρυνση για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, απουσιάζει παντελώς η πρόβλεψη για τον τρόπο παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των έργων, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από το ειδικό τέλος προσφέρουν ουσιαστική προστιθέμενη αξία. Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε επιπρόσθετη επιβάρυνση θα πρέπει κατ' ελάχιστον να τεκμηριώνεται πλήρως και να αποδεικνύεται η αναγκαιότητά της, η προσφορότητα της, καθώς και ο αναλογικός της χαρακτήρας σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, εν προκειμένω την κατασκευή /αναβάθμιση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, συνθήκη που δε συντρέχει για την υπό εξέταση ρύθμιση. Ούτε βέβαια είναι σαφές πως αυτό θα παρακολουθείται από την ΡΑΑΕΥ.

11. Η απουσία συγκεκριμένου πλαισίου για την επιβολή και τη διαχείριση του τέλους στα διαδημοτικά έργα και τα έργα που εκτελούνται από τις Περιφέρειες, δημιουργεί κενά και ασάφειες, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο άνισης ή ακόμη και άδικης επιβάρυνσης συγκεκριμένων καταναλωτών και επιχειρήσεων. Η επιβολή του τέλους εφαρμόζεται ισομερώς σε ολόκληρη τα όρια της εκάστοτε ΔΕΥΑ, ωστόσο τα έργα που χρηματοδοτούνται συχνά περιορίζονται σε συγκεκριμένες περιοχές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα επιχειρήσεις και καταναλωτές που δεν εξυπηρετούνται από τα εν λόγω έργα να επιβαρύνονται οικονομικά, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε άνιση κατανομή του κόστους.
12. Για την εφαρμογή των διατάξεων του Νομοσχεδίου προβλέπεται η έκδοση ενός μεγάλου αριθμού ρυθμιστικών Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων, για θέματα που θα μπορούσαν να ρυθμισθούν με ευελιξία (π.χ. ο καθορισμός της αποζημίωσης του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, των Μελών και του Γραμματέα του ΔΣ για την συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του ΔΣ, κ.λπ.) ή έχουν ήδη ρυθμισθεί (π.χ. η δομή και το ελάχιστο περιεχόμενο του ΟΕΥ και του Κανονισμού εργασίας των ΔΕΥΑ που έχει υπαχθεί στην αρμοδιότητα της ΡΑΑΕΥ σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, κ.λπ.).

Δ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 19
Ειδικό τέλος έργων ύδρευσης και αποχέτευσης

Βάσει όσων αναφέρονται στη Γενική Αξιολόγηση, προτείνεται η κατάργηση της συγκεκριμένης διάταξης.

Άρθρο 24
Εισπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών

Με το άρθρο αυτό οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις ΔΕΥΑ μετά την παρέλευση ενός έτους κατόπιν σχετικής εντολής του Γενικού Διευθυντή της, εισπράττονται κατά τη διαδικασία του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Πέραν το ότι το διάστημα του ενός έτους θεωρείται μικρό, οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διαδικασίας θα ορισθούν με Π.Δ. σύμφωνα με το άρθρο 67, παρ. 3 του Σχεδίου Νόμου. Επισημαίνεται ο κίνδυνος «παραπομπής στις καλένδες» της όλης διαδικασίας.

Άρθρο 27
Λύση - εκκαθάριση

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τη διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης της ΔΕΥΑ. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνει καμιά πρόβλεψη για το προσωπικό των ΔΕΥΑ σε περίπτωση λύσης της επιχείρησης.

Άρθρο 29
Τιμολογιακή πολιτική

Δεν γίνεται καμιά αναφορά σε κοινωνικά τιμολόγια (σχετική πρόβλεψη έχει ο Ν. 1069/80) που συνάδουν με την νομική φύση και τον χαρακτήρα των ΔΕΥΑ που είναι δημοτικές επιχειρήσεις κοινωφελούς χαρακτήρα.

Σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 29, θα χρειαστούν περαιτέρω διευκρινίσεις τόσο ως προς το τι συνιστά «δικό τους (ενν. *των χρηστών*) δίκτυο ανεξάρτητο από το δίκτυο της επιχείρησης» όσο και ως προς τους όρους καθορισμού του αντίστοιχου ειδικού τιμολογίου ύδρευσης ή αποχέτευσης.

Άρθρο 36
Αρμοδιότητες Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων επί των παρόχων – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 5 έως 9 στο άρθρο 12Β, προσθήκη παρ. 6 και 7 στο άρθρο 30 ν. 4001/2011

Με την παρ. 5 αυτού του άρθρου αυτού τροποποιείται ο Ν. 5037/2023, δηλαδή το θεσμικό πλαίσιο της ΡΑΑΕΥ και προβλέπονται 4 τύποι διαχειριστικής επάρκειας. Δημιουργείται έτσι ένα βαρύ και πολύπλοκο

σύστημα παροχής διαχειριστικής επάρκειας, χωρίς να έχει γίνει προηγούμενη συνολική καταγραφή των προβλημάτων των ΔΕΥΑ και χωρίς να έχουν υποστηριχθεί οι επιχειρήσεις, ώστε να ενισχυθεί η διοικητική και τεχνική τους ικανότητα. Επιπλέον, προβλέπεται η συνδρομή άλλου παρόχου χωρίς, ωστόσο, να προσδιορίζονται τα χαρακτηριστικά του παρόχου από τον οποίο θα ζητηθεί η συνδρομή.

Η διάταξη αυτή οδηγεί έμμεσα σε αναγκαστικές συγχωνεύσεις μεταξύ των ΔΕΥΑ σε μεταγενέστερο χρόνο.

Επίσης, μέχρι την 30η Ιουνίου 2025, κατόπιν γνώμης της ΚΕΔΕ και εισήγησης της ΡΑΑΕΥ, εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, στην οποία καθορίζονται τα κριτήρια υπολογισμού της εισπραξιμότητας, ανάλογα με τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της κάθε ΔΕΥΑ, καθώς και οι στόχοι εισπραξιμότητας που πρέπει να επιτυγχάνει κάθε ΔΕΥΑ.

Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων κρίνεται αναγκαίο να αναφερθεί ότι, στην κοινή αυτή απόφαση θα πρέπει να προστεθεί και η γνώμη της ΕΔΕΥΑ και μάλιστα η σύμφωνη γνώμη της ΕΔΕΥΑ που είναι ο θεσμικός εκπρόσωπος των ΔΕΥΑ και διαθέτει την τεχνογνωσία και την εμπειρία στα σχετικά θέματα.

Άρθρο 37
Μέτρα αντιμετώπισης λειψυδρίας

Προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις που μια περιοχή κηρύσσεται σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης λειψυδρίας οι ΔΕΥΑ ή οι ΟΤΑ Α’ Βαθμού δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις με την ΕΥΔΑΠ ΑΕ ή την ΕΥΑΘ ΑΕ για την λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αντιμετώπισης της έκτακτης ανάγκης λειψυδρίας. Δεν γίνεται ωστόσο αντιληπτός ο λόγος που οι διατάξεις του συγκεκριμένου άρθρου προβλέπουν κατ’ αποκλειστικότητα την συνδρομή της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και ΕΥΑΘ ΑΕ, και όχι άλλης ΔΕΥΑ ή άλλου φορέα που θα μπορούσε να συνδράμει την πληγείσα περιοχή. Περαιτέρω, το άρθρο περιέχει ευνοϊκές ρυθμίσεις για την ΕΥΔΑΠ ΑΕ και την ΕΥΑΘ ΑΕ στις περιπτώσεις που συνάπτουν τις παραπάνω συμβάσεις, όπως ότι τα έργα αυτά χαρακτηρίζονται ως Στρατηγικές Επενδύσεις, δύνανται να προσλάβουν ειδικό εμπειρογνώμονα, κ.λπ.

Άρθρο 70

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων και συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας σε κοινόχρηστους χώρους κτιρίων

Δεν γίνεται διάκριση για ποια επιφάνεια κοινοχρήστου χώρου αναφέρεται η συγκεκριμένη διάταξη. Μάλλον αναφέρεται σε «ταράτσα» ή άλλους χώρους κατάλληλους για τέτοια χρήση, όμως στην επιφάνεια των κοινοχρήστων χώρων αθροίζονται και άλλοι χώροι (διάδρομοι, κλιμακοστάσια κλπ.).

Επιπλέον, δεν είναι δίκαιο αφού η κάλυψη δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της επιφάνειας κοινοχρήστων χώρων, η απόφαση του 51% της Γ.Σ. συνιδιοκτητών να δύναται να δεσμεύει όλο αυτό το ποσοστό. Θα έπρεπε η κάλυψη της συνολικής επιφάνειας του 40% να είναι κατ' αναλογίαν του ποσοστού των συνδιοκτητών που παίρνει την απόφαση.